

Variācijas par Latvijas teātra režiju

Studējot teātra mākslu, zinātni un tagad arī teātra kritiku*, atkal un atkal mēģinu saprast, kas notiek teātrī. Sapratu, ka visu var pastāstīt īsāk, arī bez biezo grāmatu kaudzēm. Iztēlosimies, ka visiem labi zināmu lugu par tēva un dēla paaudžu konfliktu, kas kulminē brīdī, kad dēls, pretēji tēva gribai, pārdod un nozāgē ošu audzi, Rūdolda Blaumaņa „Indrānus”, iestudē Latvijas teātra režisori. Kā izskatīsies viņu izrādes?

Režija Latvijā. Nonotikušās izrādes

Dž. Dž. Džilindžers pārceļ izrādes darbību pirtī. Puskailas meitenes seksīgi dejo striptīzu ap ošiem kā ap stieņiem, tin kāšus no ošu lapām, fonā skan krievu popmūzika.

Alvis Hermanis liek katram aktierim atrast osi un aprunāties ar to, pierakstīt dzirdēto un izstāstīt koku dzīvesstāstus. Izrādes programmiņā Hermanis paskaidro, kāpēc latviešiem ir oši, bet bēgļu tautām – palmas. Palmas Latvijā neaug un nevajag!

Indra Roga "Indrānus" pārraksta prozā un tad pati to dramatizē. Vēsturiski notikumi tiek atainoti līdz ar ošu augšanu, no pirmā asna līdz nozāgētam celmam, bet vispār koks ir Dievs, un Dievs ir labs.

Regnāra Vaivara iestudējums ir veidots pēc lugas motīviem, atstājot tikai nosaukumu "in/d/run/ы". Ošu miziņu skatuves ietērpū veido kostīmu māksliniece Madara Botmane.

Viesturs Kairišs ieslēdz fonā Vāgnera-Mālera-Vivaldi vai kāda cita klasiskās mūzikas komponista skaņdarbu un ielien ošiem zem mizas, pašā serdē. Oši savukārt nokarājas no griestiem, ar saknēm gaisa un lapām lejā, bet debesis taču nevar nozāgēt!

Vlada Nastavševa iestudējumā ošus nozāgē un uztaisa no tiem klavieres, pie kurām Blaumanim vizuāli līdzīgs varonis liriski izdzied eksistenciālu sāpi par atraidītu homoseksuālo mīlestību. Blaumanis plāta muti, bet ierakstā skan Vlada balss.

Krista Burāne lugas darbību pārceļ dokumentālā vidē – Pērnavas ielā. Ošus nomaina kastaņas, kuras grib nozāgēt ļaunā Kremļa roka un uzbūvēt jaunu tramvaja līniju caur senču kapiem. Parakstiet petīciju!
www.100kailcirteslatvijai.lv

Mārtiņa Eihes iestudējumā ir oši-latvieši un oši-krievi. Kam piederēs Latvija, ja tos nozāgēs? L[ošiem].

Valters Silis izveido izrādi-lekciju, kurā Jānis Balodis nolasa statistiku par visiem nozāgētajiem ošiem, Valsts mežu līdzekļu tēriņu, koku lomu ekosistēmā un nozīmi cilvēku dzīvēs. Beigās viņš apskauj osi un nodejo ar to lēno deju.

Dmitrijs Petrenko iestudē "Indrānus" Leļļu teātrī. Aktieri rausta marionetes – trosēs piekārtās koka pagalītes. Ošu zāgēšanas ainā troses trūkst, un aktieri izdala pagalītes bērniem zālē, lai ar tiem paspēlējas.

Laura Groza-Ķibere iestudē „Indrānus” tikai tad, kad tie parādās arī kādā Londonas teātra repertuārā. Galvenajā – oša lomā – Dainis Grūbe. Ģeniāls!

Georgijs Surkovs iestudē "Indrānus" tad, kad šo lugu uzraksta Ivans Viripajevs. Uz skatuves ir oši-mikrofoni, aktieri skatītājiem lasa priekšā lugu un tos lēnām zāgē.

Jānis Znotiņš uztaisa izrādi „Indrāni” bērniem, jo bērni ir nākotne. Ošus mazajiem skatītājiem jāztēlojas pašiem. Arī Amerikas latviešu bērni un mazbērni ir Latvijas nākotne, tādēļ izrāde viegli apceļo pasauli un liek bildes instagramā. Viss ir bērniem.

Paulai Pļavniecei „Indrāni” ir izrāde-spēle. Katrs skatītājs var kļūt par aktīvu izrādes dalībnieku un pats izmēģināt, kā tas ir – nozāģēt osi.

Viestura Roziņa izrādē „Indrāni” viss ir – oši, pirtiņa, izcilā nedzirdīgā aktrise Jolanta Znotiņa. Diemžēl neviens tā arī neuzzina, vai izrāde ir bijusi laba vai slikta, jo reti kurš dabū to noskatīties – izrāde notiek kādā pagrabā, Smilģa muzejā vai vispār ir atcelta pirms pirmizrādes.

Režisors Reinis Suhanovs iestudē „Indrānus”, bet visi to nodi*š, jo izrādes scenogrāfiju ir veidojis kāds cits mākslinieks. Ja gribi darīt labi, dari pats, Reini!

Kristīne Krūze iestudē monoizrādi un uzaicina galvenajā lomā spēlēt apburošo Sandru Kļaviņu, kas ar savu talantu, seksapīlu un šarmu pārliecina ošus nozāģēt pašiem sevi.

Intars Rešetins iestudē izrādi ar kļiedzienu “Es jūs visus izdrāzīšu!”. Savu solījumu viņš pilda un no ošiem iztēš sev Spēlmaņu nakts balvu, jo apvainojas, ka nesaņem nomināciju par katru savu iestudējumu.

Ingas Gales “Indrānu” iestudējums ir mēģinājums kārtējo reizi apliecināt sieviešu dzimuma vienlīdzību. Izrādē piedalās tikai sievietes, kas nozāģē falliem līdzīgus ošus un tad skalji skalji smejas pašas par savu joku.

Elmārs Seņkovs reiz jau uzveda „Indrānus” ar iespaidīgu Reiņa Dzudzilo scenogrāfiju. Tā kā abu mākslinieku tandēms ir iziris un arī Elmārs jau ir iestudējis gandrīz visus Blaumaņa kopotos rakstus no vāka līdz vākam, gaidīsim, kad režisors ķersies pie Čehova daiļrades un nozāģēs “Ķiršu dārzu”.

Traģikomiski, bet Latvijā ir daudz vairāk režisoru nekā šajā sarakstā, gan grandī, gan maģistros studējošie un maģistrus pabeigušie. Arī tādi, kas atteicās no profesijas un pārkvalificējās par skolotājiem, ierēdņiem, gaismotājiem, mūziķiem, narkomāniem un viesstrādniekiem. Notiek arī pretējs process – katrs piektais Latvijas iedzīvotājs joprojām grib kļūt par režisoru. Aktieri, scenogrāfi, dramaturgi, žurnālisti, filozofi vēlas iestudēt izrādes. Jautājums – nāfig?

Bet Valmieras Drāmas teātra aktierim Arnoldam Osim nevajag režisoru, lai spēlētu Osi, jo viņš jau ir koks no dzimšanas. Joks, protams!

#krodersrunā #jesuisludmila #prayfor5dienairklāt #savējiesapratīs

** Raksta autore – LU Humanitāro zinātņu fakultātes MSP Teātra zinātnes 1. kursa studente*